

Mål-tider

Niels Kayser Nielsen

Susanne Højlund

Hans J. Lundager Jensen

Karen Klitgaard Povlsen

Steen Brock

*Måltidet
mellem erindring
og forventning*

Ansvarlig

Anders Moe Rasmussen
Afdeling for Filosofi, AU

Tid

9. oktober 2008

Kl. 10-16

Sted

Århus Universitet
Nobelsalen

Bygn. 1453, lok. 122

Endagsseminar arrangeret i samarbejde mellem
det Humanistiske Fakultets Emotionsnetværk og Fødevarer- og Madkulturforskning

Seminarets tema

Det fælles måltid er en illustration af, hvorledes kollektiv erindring og kollektiv forventning er knyttet til en konkret materiel manifestation, der samtidig har en institutionel og kulturel forankring. Disse temporale aspekter peger samtidigt hen på en tæt forbindelse mellem måltid og emotionalitet. Måltidet er en begivenhed hvor der er emotioner og følelser på spil – en kompleks vekselvirkning mellem det kollektive og det individuelle.

Hovedspørgsmål på seminaret vil eksempelvis være:

- Hvilken type institution og social praksis er måltidet?
- I hvilket forstand kan det temporale siges at være konstituerende for måltidet som social praksis?
- På hvilken måde er måltid og emotioner knyttet sammen med hinanden?

Formål

Formålet med seminaret er ud fra forskellige fagligheder at belyse det særlige ved måltidet som social og kulturel institution. I den forbindelse er det af særlig interesse at undersøge hvorledes forskellige kategorier såsom natur/kultur og kollektiv/individualitet brydes og samles indenfor måltidets pragmatik. Måltidet er en regelstyret praksis som altid har spillet en afgørende rolle i homo sapiens sociale liv og det er seminarets udfordring at diagnosticere måltidets aktuelle status i en periode hvor dets rammer er under drastisk forandring.

Program

10.00 – 10.15	<i>Velkommen ved Anders Moe Rasmussen</i>
10.15 – 11.00	Hans Jørgen Lundager, Afd. for Religionsvidenskab, AU <i>Påskemåltidet som ritual og som formidling af kollektiv erindring og kollektiv forventning</i>
11.00 – 11.15	Kaffepause
11.15 – 12.00	Steen Brock, Afd. for Filosofi, AU <i>Sans og Samling. Træk af måltidets fænomenologi</i>
12.00 – 13.00	Frokost
13.00 – 13.45	Susanne Højlund, Afd. for Antropologi, AU <i>Aftenhygge med hjemmebagte boller. Om forbindelser mellem hjemlig hygge, måltider og socialpædagogik</i>
13.45 – 14.30	Karen Klitgaard Povlsen, Institut for Informations- og Medievidenskab, AU <i>Medie-måltider: Smagen af Danmark</i>
14.30 - 14.45	Kaffepause
14.45 - 15.30	Niels Kayser Nielsen, Afd. for Historie, AU <i>Rullekebab og gårdbutik</i>
15.30 – 16.00	<i>Paneldiskussion og afrunding</i>

Talere

10.15 – 11.00

Hans J. Lundager Jensen, Afdeling for Religionsvidenskab, AU

Påskemåltidet som ritual og som formidling af kollektiv erindring og kollektiv forventning

Måltider med en særlig funktion som formidling af fx erindring og håb kan betragtes som en form for ritualer. De vil dermed også høre under den almene ritulforskning. Ved ritualer generelt er der normalt mindst to dimensioner til stede samtidigt: (1) den funktionelle dimension, dvs. det, der gør dem til netop ritualer og ikke til en variant af noget andet; (2) den semantiske dimension, dvs. de særlige meddelelser, som netop dette ritual er formidler af. Til den funktionelle dimension er det oplagt at gribe til den antropologiske tradition, her til Durkheims, Rappaports og Assmanns modeller. Til den semantiske dimension kan den strukturalistiske give gode resultater. Oplægget vil illustrere ved hjælp af påskemåltidet i den udgave, det har fået i den normative tekst 2. Mosebog kap. 12.

11.15 – 12.00

Steen Brock, Afdeling for Filosofi, AU

Sans og Samling. Træk af måltidets fænomenologi

Måltidet samler mennesker omkring en iscenesat invitation til sanselighed. Foruden de forskellige sociale agendaer (fest, højtid, vennekreds, kollegaer,

kammerater, gæster mm.) er der afgørende forskel på oplevelsen af hhv. anretninger, menuer, retter og bispisninger. Oplægget vil med denne optik give en filosofisk perspektivering, samt et historisk og personligt *revue*, over forskellige typer måltider.

13.00 - 13.45

Susanne Højlund, Afdeling for Antropologi, AU

Aftenhygge med hjemmebagte boller. Om forbindelser mellem hjemlig hygge, måltider og socialpædagogik

I oplægget vil jeg tage udgangspunkt i et projekt om hjemlighed i danske døgninstitutioner for anbragte børn. Jeg viser gennem eksempler fra mit feltarbejde, hvordan måltidet er en vigtig del af den pædagogiske ide om hjemlighed. Iscenesættelsen af hjemlig hygge omkring måltiderne handler ikke kun om at skabe en god atmosfære i institutionerne, men har videre implikationer i forhold til ideer om børnenes medborgerskab, socialisering og civilisering. Spændingsfeltet mellem det iscenesatte og det autentiske afføder imidlertid en del paradokser for både børn og voksne.

14.00 - 14.45

Karen Klitgaard Povlsen, Institut for Informations- og Medievidenskab, AU

Medie-måltider: Smagen af Danmark

Ny nordisk mad er åbenbart mad til tiden: Antallet af spisesteder vokser, de får michelinstjerner og stjernekokkene viser deres mad frem i kogeboøger, der

sælger godt, i madmagasiner, i avistillæg og på tv. Men mediernes fremstilling af maden er forskellig: fra råvare over kokkens gestik over den anrettede mad til måltidet som social performance. Med udgangspunkt i Claus Meyers nye nordiske køkken på tv vil jeg diskutere hvordan mesterkokken Meyer reflekteret arbejder hen over den tilsyneladende modsætning mellem tradition (erindring) og fornyelse (fremtid) når han laver mad på særlige steder i Danmark og serverer sin mad som måltid for andre. Perspektiverende vil jeg diskutere andre mediers muligheder for at reflektere over måltidets tid.

14.45 - 15.30

Niels Kayser Nielsen, Afd. for Historie, AU

Rullekebab og gårdbutik

Madkulturen af i dag skal både være "mormor-mad" og det kosmopolitiske køkken. I det følgende tager vi rundt til gårdbutikker i Vestjylland og på en kulinarisk tur gennem Aarhus for at se nærmere herpå. Det er tesen, at der ikke er et modsætningsforhold mellem det lokale og det kosmopolitiske. De to sider af madsagen beriger hinanden og medvirker til at skabe billedet af den kompetente forbruger, der suverænt jonglerer mellem forskellige madmæssige stilarter.

15.30 - 16.00

Paneldiskussion med alle talere

